

Cruz Roja
Gurutze Gorria

BIZITZA- KONTAKETAK

**Arabako Gurutze Gorriak, "Bizitza
Kontaketa" hauen eta Aiarako Koadrilako
hainbat emakumeren bizipenen bidez,
pobreziazen feminizazioaren arazoak
ilustrazten dizkigu.**

**Kontaketa ilustratu hauek helburu bikoitz
batekin sortu ditugu: egoera hauek jasaten
dituzten emakumeei ahotsa ematea eta
fenomeno konplexu baten inguruko
gogopeta modu ulergarrian sustatzea.**

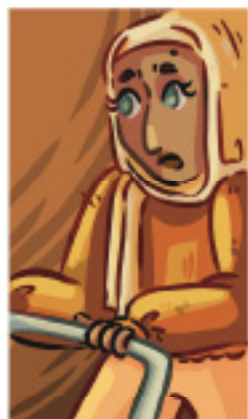
Ilustrado por:

Lucía Cámara Mesanza
@luestampados
www.luestampados.com

Yaiza Jordana Urrechu
@yaiza2709
yaizaikasle@gmail.com

Ai, Maritxu, eskerrik asko berriz ere berekin geratzeagatik. Ez dakit zer egingo nukeen zu gabe.

Tira, emakumea, arratsalde bat besterik ez da eta. Gainera, oso pozik edukitzen dut nirekin.

Aitaren txanda zen, baina ikusten duzu... ozkenean beti gara gu pringatzen dugunak.

Ba bai, badakizu... azkenean beti egokitzen zaigu guri.

Bai... baina ez litzaiguke beti guri tokatu behar.

Nahiago nuke nik zure adinean zuk duzun burua eduki izan banu.

Zuk zurea ere jan behar izan zenuen, ezta?

Bai... mordoska bat, bai...

Gaztea nintzenean, nik ere pentsatzen nuen gauzak alda nitzakeela... baina gero konturatzen zara mundua ez dabilela hain bizkor.

Hain txikia zinen, Amina... Masailak gorrituta eta imibarrez beti...

Zure gurasoak ez ziren iristen.

Oso berandu arte aritzen ziren lanean, eta ezin zioten inori ordaindu zu zaintzeko.

Horregatik geratzen ziren nirekin...

...nire bilabekin botera.

Eguna halaxe josten zitzaidan, meriendak ematen,

...sukaldatzen,

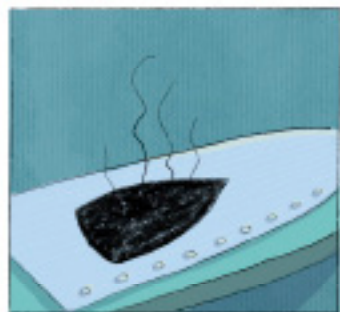
...arropa plantxatzen

...eta belaunetakoak josten. Etxea beti lepo beteta, beti zalaparta nogusi.

Batzuetan nekatuta egoten nintzen, noski... baina egia da ere zuek zaintzea gustatzen zitzaidala. Familia handiagoo edukitzea bezalakoo zen.

Azkenean, beti besteak zaintzen egotea ordaindu egiten da... orain bizkarra txikituta daukat eta fisioarenean bizi naiz...

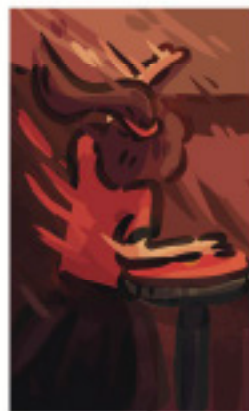

Eta hala ere, mundu guztia zaintzen jarraitzen duzu.

Zer egingo diot ba, neska? Gorputza ohitu ere egin zait.

Bost urte neramatzan
enpresan.

Nire nagusia oso pozik
zegoen nire lanarekin.

Prestatu egin nahi ninduela esan zidan, bera
jubilatzerakoan nik hartuko nuela bere postua.

Nik sinistu egin nion, noski. Horixe zen
nik nahi nuena. Ikastarotara opuntatu
ninduen, milaka prestakuntzataro bidali
ninduen, bulegoan geratzen nintzen
berandu arte...

Eta ni, pozez txoratzen,
azkenean nire lana aintzat
hartuko zuela pentsatzen.

Eta egun batean, niri ezer esan gabe, mutil gazte bat
kontratatu zutela jakin nuen... nire nagusiaren postua betetzeko.

Tipo berri bat, laneko
ezer ez zekien bat
izango zen...

niri zer egin behar
nuen esango zidana.

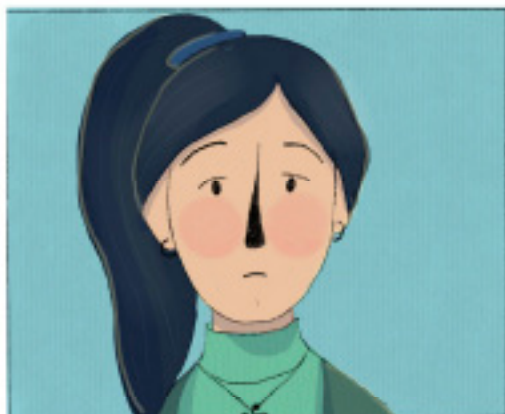

Maritxu,
azkenaldian oso
aztoratua ikusten
zaitut.

Garroto dut hitz hori. Emakumeek protestatzen
dugun bakoitzean, gure nortasuna erakusten
dugunean eta esanezkoak ez garenean,
'aztoratuta' gaude, 'histerika batzuk' gara,
'erotuta' gaude edo auskalo zer...

Eta orduan zer esango zidan
eta... denbora bat hartzeko.
Atsedean hartzeko.

Eta badakizu zer eskaini zidan?

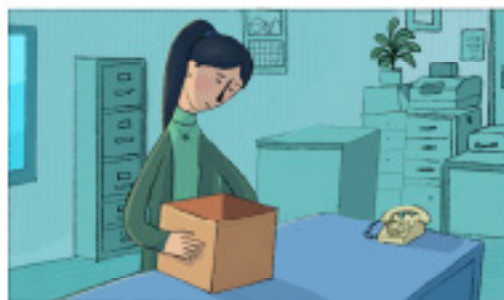
Amatasun-baja bat.

Bi urtekoa!

Ni ama izan gabe!

Handik sei hilabetera deitu
egin zidaten, ia-ia erreguka.

Mutikoak ez
zuen ideiarik ere,

eta enpresa
zulora zihoan.

Ez dakizu zer
mesede egin zidan
hoizea hartzera
bidaltzeak.

Nahiago izan nuen etxean egon. Nire senarrak irabazten zuen jada nahikoa, eta nik zera pentsatu nuen... bueno, ez zitzaidala axola etreko lanetan aritzea.
Ai... orduan jakin izan banu zein garrantzitsua den zeure diru propioa edukitzea.

Bai... zein bidegabekoa den, gainera, zuk etxean lanean urteak emateo eta ez kotizatzea. Ez jubilazio duinik, ez independentziarik...

Buf, ba bai... nik orain dirua edukiko banu niretzat...

¡IBLAAAA!!

GOAZEN PARKERA
BUELTAKKA BAT EMATERA,
EA LASAITZEN DEN.

Aber, normalean nire mutila oso maitekorra da, bain ...

... baina lehengoan esan zidan festara eraman nuen
minigona motzegia zela...
Ea zeren bila nenbilen horrela jantzita.

Ea zeren bila nenbilen
horrela jantzita.

Entzun duzu?

Ai, neska... gouza batzuk
ez diru aldatzen.

Ai, ama... holako gauzekin
hasten da, eta gero nire
lagun Nereari gertatu
zaiona gertatzen da.

Horrelako komentarioekin hasi zen, kezka ren ibura emonez.
Eskotea zela,

lagunak zirela, mugikorreko mezuzak zirela...

Poliki-poliki mutila Nerea bakartzen hasi zen. Gauza guztien errudun sentiarazten zuen: ateratzeagatik, barre egiteagatik, berekin zenkuzirik ez zuen bizitze bat adukitzeagatik.

Jada ez zuten ostabaidatzen, mutirik zapaldu egiten zuten. Bere gabe ezertarako ez zuela balio esaten zion, eta Nerea sinesten hasi zen.

Hilabeteak zeramatzan alde egin nahian, baina ez zeukan aurrezkinik, ez eta nora joanik ere.

Kostatu zitzaion, baina azkenean bere gurasoen etxera itzultzea erabaki zuen, gehiago ikasi eta lanean hasteko.

Bere kasuan ez zuen kolperik jaso behar izan egoeraz konturatzeko eta harremana mozteko.

A zer indarra...

Nahiz eta a zer errabia,
oraindik halako gauzak
gertatzen jarraitzea...

Horregatik erakutsi behar
zaie neska gazteei inoren
mendeko ez izaten.

Eta akerrera da
independentzianik ez
baduzu, harapatuta
geratzen zarela.
Beldurrez, diru-faltagatik,
ohituragatik...

Aizu, zer hasi zara esaten lehen kafetegian?

Dirua eduki nahiko zenukeela ez dakit zertarako...

Ai, neska... egia esan, hainbeste urte besteak zaintzen, sekula
ez dudala pentsatu nik zer nahi nuen. Beti bizi izan naiz

besteentzat: nire seme-
alabak, nire gurasoak,
nire amaginarrebo,
nire bilobak...

Zaila da norbere buruan pentsatzea milaka gauza egin
behar dituzunean eta hainbat pertsona zure mende
dauzkazunean. Nitaz ahaztu nintzen... eta ez nintzen
etxetik ateratzen ez bazen erosketak edo
enkarguak egiteko.

Begira, 69 urte ditut... eta nire adinean
zenbaki horrexek esaten duen gauza
bera egin nahi nuke, baina gorputzak
ez dit laguntzen.

**Maritxu,
mesedez!**

Zer? Umoreak ere gartzetzen du, ezta?
Baina beno, esaten ari nintzaizun
bezala...

Egun batean, fisiotik irteterakoan,

FISIOTERAPIA

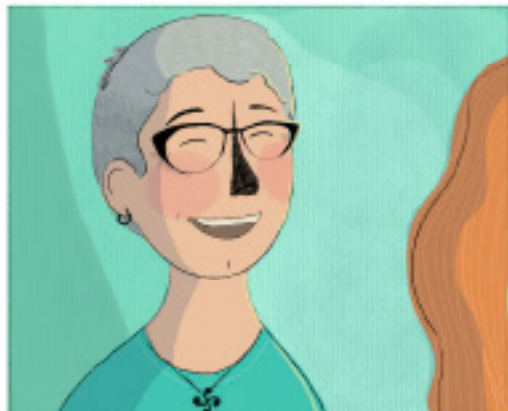
Carmenekin topatu nintzen arte,
ikastolako nire lagun handiena.

Urteak neramatzan ikusi gabe.

Kafe bat hartu eta egunean jartzera joan ginen.

Esan zidan bere koadrilako emakumeekin geratu zela, ostegunero elkartzan zirela pintxopoterako.

Beraienkin geratzeko esan zidan...

eta ez dakizu nola pasatu nuen.

Zenbat denbora ez nuela hainbeste barre egin.

Ostegun hartaz geroztik, ez dut bakar bat ere galdu.

Eta orain bidaia bat antolatzen ari dira... eta egia esan, ez dut aukera galdu nahi.

Lotan geratzen ari da berriz ere...

Joan egin beharko zenuke.

Pentsatu gobe.

Zure lagunekin egitea, barre egitea, zuretzako denboraz gozatzea... hori super garrantzitsua da.

Bizitzak nahikoa izorratzen gaitu.

Gauza da... azkenean, ezin dugula benetan egin nahi duguna egin gabe utzi. Begira nik jasan behar izan dudana guztia...

...nire gurasoek migratu egin zuten,

iritsi nintzenean diskriminazioa jasan nuen ikastolan, desberdin bakarra nintzelako.

Gazterik geratu nintzen haurdun,

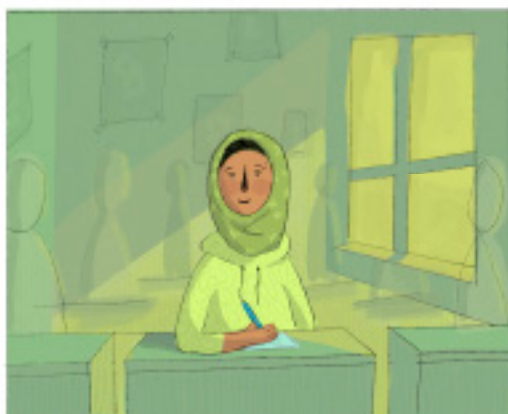
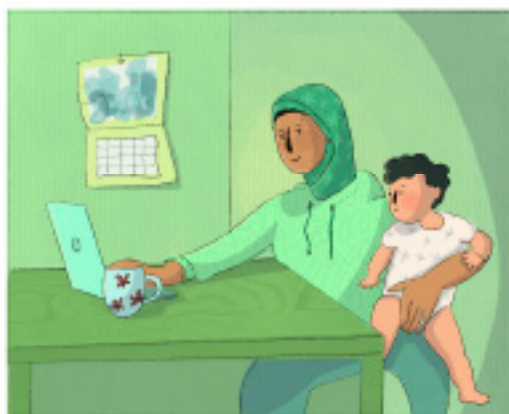

etxe propiorik eta lan egonkorrik gabe...

eta hala eta guztiz ere,

NAHI DUDAN
BIZITZA EZ
BAZTERTZEN
SAIATZEN NAIZ

Neska... a zer indarra daukazun... eta nahi duzuna ez da gehiegi eskatzea. Hori eta gehiago ere merezi duzu.

Agur, Maritzu. eskerrik asko!

Agur, maitea.

**Agradecimiento a todas las mujeres
que han compartido su historia de
vida para poder llevar a cabo
este cómic.**